

03.01.2024 година, Скопје

До:

Министерство за економија

Одговорни лица

г-а Валентина Старделова

г. Исмаил Лума

Врз основа на член 56 став (2) од Законот за животната средина¹, член 2 став (2) од Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина², член 68-а став (4) од Деловникот за работа на Владата на Република Северна Македонија³ и член 8 од Конвенцијата за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашања поврзани со животната средина (Архуска Конвенција)⁴ ги поднесуваме следниве

КОМЕНТАРИ

кон Нацрт Законот за обновливи извори на енергија

I. КОМЕНТАР ВО ОДНОС НА ПРОЦЕСОТ НА КОНСУЛТАЦИИ СО ЈАВНОСТ

На 15.12.2023 година, на Единствениот Национален Електронски Регистар на Прописи (во натамошниот текст: ЕНЕР) објавен е Нацрт Законот за обновливи извори на енергија заедно со Нацрт Извештајот за проценка на влијанието на регулативата (во натамошниот текст: ПВР). Истиот заедно со Нацрт Законот за енергетика е објавен на интернет страницата на Министерството за економија на ден 18.12.2023.

Согласно член 68-а став (4) од Деловникот за работата на Владата, рокот за прикачување коментари на ЕНЕР изнесува 20 дена, па согласно оваа одредба, рокот за овој Нацрт Закон истекува на 03.01.2024 година. Видно од објавата за јавен увид на ЕНЕР, даден е и дополнителен рок, од дури два дена, односно се наведува дека: „Јавниот увид во Предлог на Закон за обновливи извори на енергија може да се изврши на следната електронска адреса: www.esopoty.gov.mk ener.gov.mk или во просториите на Министерство за економија почнувајќи од 21.12.2023 заклучно со 05.01.2024“.

¹ Службен Весник на Р.М. бр. 53/2005, 81/2005; 79/2006; 101/2006; 109/2006; 24/2007; 159/2008; 83/2009; 161/2009; 1/2010; 48/2010; 124/2010; 51/2011; 123/2012; 93/2013; 187/2013; 42/2014; 44/2015; 129/2015; 192/2015; 39/2016; 28/2018; 65/2018; 99/2018; 176/2021; 216/2021; 89/2022; 99/2022; 171/2022;

² Службен Весник на Р.М. бр. 147/2008, 45/2011

³ Службен Весник на Р.М. бр. 38/01, 98/02, 9/03, 47/03, 64/03, 67/03, 51/06, 5/07, 15/07, 26/07, 30/07, 58/07, 105/07, 116/07, 129/07, 157/07, 29/08, 51/08, 86/08, 114/08, 42/09, 62/09, 141/09, 162/09, 40/10, 83/10, 166/10, 172/10, 95/11, 151/11, 170/11, 67/13, 145/14, 62/15, 41/16, 153/16, 113/17, 228/19, 72/20, 215/20, 309/20, 41/21, 56/21 и 70/22

⁴ Закон за ратификација (Службен Весник на Р.М. бр. 40/99)

Во истата оваа објава за јавен увид, прикачена на ЕНЕР, се наведува и дека „Јавната расправа за Предлог на Закон за обновливи извори на енергија ќе се одржи на 10.01.2024, за што навремено ќе биде објавена покана до засегнатите страни за учество во јавна расправа“.

Посочуваме дека ваквото спроведување на процес на консултации со јавноста за Законот за обновливи извори на енергија не е во согласност со Законот за животна средина, односно Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти... (Службен Весник бр.147/2008), ниту со одредбите на Архуската Конвенција. Прекршувањата на националното и меѓународното законодавство се поради рокот за јавен увид (односно рокот кој и е даден на јавноста да учествува во изработката на овој пропис преку свои коментари до надлежните), а кој изнесува 19 дена (18.12.2023 – 05.01.2024). Укажуваме дека овој рок се совпаѓа со новогодишните и божиќните празници, поради што на јавноста и се ускратува правото на ефективно учество во донесување на прописи со кои се задира во животната средина и природата.

Конкретно, Министерството за економија во оваа прилика стори повреда на следните одредби:

Член 56 став (2) од Законот за животна средина, предвидува: „**Субјектите од членот 52 на овој закон се должни**, во зависност од нивната надлежност, **да овозможат учество на јавноста во текот на изготвувањето на закони**, други прописи и правни акти **во согласност со условите, начинот и постапката определени со членот 61 став (4) на овој закон**“.

Врз основа на членот 61 став (4) од овој закон, донесен е погоре посочениот подзаконски акт – Уредба за учество на јавноста..., кој ја утврдува постапката за учество на јавност при донесување на прописи со кои се задира во животната средина и кој прецизира:

- Член 2 став (2): „**Во постапката за изработката на прописи и други акти (во натамошниот текст: прописи) и/или плански документи, органите на државната управа и органите на единицата на локалната самоуправа (во натамошниот текст: органите), треба на јавноста да и овозможат ефективно да учествува во изработката на прописите и во донесувањето, изменувањето и ревидирањето (во понатамошниот текст: изработка) на планските документи во нивната најрана фаза на нивното донесување, односно при донесување на одлуката согласно член 4 од оваа уредба**“.
- Член 6: „**Органот за изработката на пропис и/или плански документ треба да обезбеди услови за учество на засегнатата јавност со одржување на најмалку една јавна расправа и да го стави нацрт прописот и нацрт планскиот документ на јавен увид и на својата веб страна.**
Јавниот увид може да трае најмалку 30 дена“.
Јавната расправа се одржува најмалку 15 дена од денот на ставањето на прописот и/или планскиот документ на јавен увид, а најдоцна 5 дена пред денот на истекувањето на рокот за јавниот увид, од ставот 2 на овој член.

Имајќи предвид дека јавната расправа е закажана на 10.01.2024 година, дури и да не се поклопува времето на јавниот увид со новогодишните празници, истиот би морало да трае најмалку до 15.01.2024. Се разбира фактот дека посочениот рок се совпаѓа со новогодишните и божиќните

празници не може да биде занемарен и истиот треба да подолг од законски дефинираниот минимум (до 15.01.2024).

Ваквото право го обезбедува Архуската Конвенција, конкретно:

- Член 8: „Секоја Страна ќе настојува да го унапредува активното учество на јавноста во соодветната фаза, и додека опциите се уште се отворени, во текот на изготвувањето од страна на јавните власти, на извршните одредби и на останатите општо важечки правно обврзувачки правила, што можат да имаат битно влијание врз животната средина. За таа цел ќе треба да се преземат следниве мерки:
 - а) ќе треба да се фиксираат динамиките и роковите што ќе бидат доволни за ефикасно учество;
 - б) Нацрт правилата ќе треба да се објават или на некој друг начин да се направат јавно расположлив; и
 - в) на јавноста ќе треба да и се даде можност да коментира, непосредно или преку репрезентативните консултативни тела“.
- Член 6 став став (3): „Процедурите за учество на јавноста ќе содржат разумни рокови за различните фази, со кои што ќе се даде доволно време за информирање на јавноста согласно со став 2, и на јавноста ќе и се даде доволно време да се подготви и ефикасно да учествува во текот на донесувањето одлуки за животната средина“.
- Став (4): „Секоја Страна ќе се погрижи за навремено учество на јавноста, кога сите опции се отворени и кога може да се реализира ефикасно учество на јавноста“.
- Став (7): „Со постапките за учество на јавноста, на јавноста ќе и се дозволи во писмена форма или, доколку така е посоодветно, на јавна расправа или разговор или разговор со апликантот, да ги достави сите забелешки, информации, анализи или мислења што таа ги смета за релевантни на предложената активност“.

Во оваа смисла укажуваме на одлука од праксата на Архускиот Жалбен Комитет која се однесува на идентичен случај:

Во случајот *Spain ACCC/C/2008/24; ECE/MP.PP/C.1/2009/8/Add.1⁵*, Архускиот Жалбен Комитет истакнува дека е свесен дека во многу земји од регионот на УНЕЦЕ, **периодот помеѓу 22 декември и 6 јануари се смета за божиќен одмор**, и покрај фактот дека официјално многу канцеларии работат во тој период. **Комитетот смета дека периодот од 20 дена за јавноста да се подготви и ефективно да учествува не може да се смета за разумен, особено ако тој период вклучува денови на генерална прослава во земјата.**

Имајќи го предвид погоренаведеното, **БАРАМЕ** Министерството за економија:

⁵ https://unece.org/DAM/env/pp/compliance/CC_Publication/ACCC_Case_Law_3rd_edition_eng.pdf

- **Да обезбеди рок за јавен увид и доставување на писмени забелешки, мислења и предлози на јавноста по Нацрт Законот за обновливи извори на енергија најмалку до 31.01.2024 година.**

Нашите коментари во однос на самиот Нацрт закон и ПВР Извештајот за истиот ќе ги доставиме во рокот за учество на јавноста, усогласен со релевантните национални и меѓународни законски одредби.

Со почит,
Еколошко здружение на граѓани „Фронт 21/42“